

РЕШЕНИЕ

№ 186

гр. Ямбол, 08.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ЯМБОЛ, XV СЪСТАВ, в публично заседание на втори април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Марина Хр. Христова Иванова

при участието на секретаря Т. С. К.
като разгледа докладваното от Марина Хр. Христова Иванова Гражданско дело № 20242330100049 по описа за 2024 година

Производството по делото е образувано по искова молба на Г. А. К. и К. А. К. против Кооперация „ЯПК“, с която се претендира ответникът да бъде осъден да заплати на всеки от ищите сумата от 7070, 76 лв., представляваща $\frac{1}{2}$ от безсрочна вноска депозирана във ВСК на кооперацията от наследодателя на ищите Р. К. П. , в едно със законната лихва от датата на исковата молба.

В исковата молба се посочва, че ищите са единствени наследници на Р. К. П., поч. на ***.2023 год. Последният бил член на ВСК при ответната кооперация и към момента на смъртта си притежавал безсрочна вноска в размер на 14 141, 52 лв. Със заявление от 02.10.2023 год. уведомили ответника за смъртта на чичо си, както и го поканили в 1- месечен срок да им заплати неговите активи. Претендира се уважаване на претенцията, както и присъждане на разноски.

В законоустановения срок е депозиран отговор на исковата молба, с който ответника заявява, че не оспорва размера на задължението посочено в ИМ. Оспорва допустимостта на ИМ, като посочва че към датата на депозирането й към кооперацията били заявени за връщане суми в по-голям размер от 10 на сто от общия им размер, финансовите възможности на кооперацията не позволявали да се разпределят средства на членовете заявили искане за връщане на вноски и заеми, а ОС на 28.04.2023 год. потвърдило правилата за връщане на суми съгласно Правилник за устройство и дейност на ВСК към Кооперацията.

В с.з. исковата молба се поддържа процесуалния представител на ищите.

Ответникът , редовно и своевременно уведомен, не изпраща представител.

След преценка на събраните по делото доказателства, съдът приема за установено следното от **фактическа страна**:

Безспорно по делото и видно от представените писмени доказателства /служебна бележка, копие от заемна книжка/ е, че Р. К. П. притежава безсрочна вноска във ВСК на Кооперация ЯПК в размер на 14 141, 52 лв.

От представеното удостоверение за наследници изх. № *****/20.06.2023 год. се установява, че Р. К. П. е починал на ***.2023 год. , като е оставил законни наследници двамата ищци.

Прието е и заявление от Г. А. К. до ответника от 02.10.2023 год., с което е отправена покана за изплащане на натрупани по партидата на наследодателя му средства.

По делото е приет още Правилник за устройството и дейността на ВСК, приет на ОС , проведено на 23.04.2019 год. Съгласно чл. 4 от същия – всички членове на Кооперацията са членове и на ВСК. Източници на средства за дейността на ВСК са – всички вноски на членовете на кооперацията;доходите от дейността на кооперацията; по реда на чл. 31 от ЗК членовете на кооперацията могат и да предоставят средства под формата на заем, който не се отразява на дяловите вноски. Съгласно чл. 14 – вноските и предоставените заеми от членовете на кооперацията са лични , доброволни, лихвени и подлежат на връщане- ал.1; При смърт на титуляра, кооперацията изплаща сумата по вноската или заема на наследниците му /ал.12/, Изплащането на сумите от вноски и заеми на починалия титуляр става въз основа на съответните нормативни актове /ал.13/. При извънредни обстоятелства – едновременно искане за връщане на вноски заеми в размер по-голям от 10 на сто от общия им размер , УС изготвя график за връщането им съобразно постъпилите искания и финансовите възможности на кооперацията- ал. 18; Без съгласието на титуляра кооперацията /ВСК/ няма право да извършва промени по вноските или заемите, освен в предвидени случаи.

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните **правни изводи:**

Съобразно чл. 14,ал.1 ЗК бившите кооператори или наследниците им имат право на внесените дялови, допълнителни и целеви вноски, актуализирани по установения нормативен ред, на припадащия се дивидент, както и на заемите, предоставени на кооперацията по реда на чл. 31, ал. 6, включително припадащите се лихви. Вноските, дивидентът, заемите и лихвите се изплащат на бившите кооператори или на наследниците им след приемане на годишния финансов отчет и ако са погасили всички свои задължения към кооперацията. В случай на непогасени задължения може да се извърши прихващане с вземанията им.

Съдът счита, че моментът на настъпване изискуемостта на вземанията на наследниците на кооператорите по чл. 14,ал.1 ЗК , възниква от деня на прекратяване на членството им. Ищците, в качеството им на законни наследници на Р. К. П. имат право да търсят и получат внесените от наследодателя им дялови, допълнителни и целеви вноски и припадащи му се дивиденти, което право е възникнало от деня на прекратяване на членственото му правоотношение – ***.2023 г.

По отношение на останалите предпоставки за уважаване на иска: В чл.14,ал.1 ЗК е посочено, че задължителна предпоставка за изплащане на тези вземания е приемането на годишния финансов отчет на кооперацията за годината, в която е прекратено членството на кооператора. От материалите по делото и извършената служебно справка в ТР се установява, че годишният финансов отчет на кооперацията за 2023 г. все още не е приет Съгласно нормата на чл. 38 от ЗСчет., годишните финансови отчети се обявяват в срок до 30 юни на следващата година, като неизпълнението на това задължение от страна на кооперацията към датата на приключване на съдебното дирене , не може да рефлектира негативно върху правната сфера на наследника на член-кооператор. По делото не са релевирани от ответната

кооперация и възражения в тази насока. Липсват и твърдения или ангажирани доказателства за наличие на непогасени задължения на наследодателя към кооперацията.

Ответникът в срока за отговор не е оспорил задължението по размер. Всъщност възраженията му са в посока, че към датата на ИМ по настоящото дело, към кооперацията са заявени искания за връщане на суми в по-голям размер от 10 на сто от общия им размер и финансовите ѝ възможности не позволяват разпределяне на средствата на членовете на кооперацията, заявили искане за връщане на вноски и заеми, както и че ОС на кооперацията е потвърдило правилата за връщане на суми съобразно Правилника за устройството и дейността на ВСК. Същевременно ответникът не е ангажирал доказателства във връзка с посочените твърдения, не е представено нито цитираното решение на ОС, нито доказателства във връзка с твърденията за лошо финансово състояние.

Взаимоспомагателната каса, образувана към ответната кооперация по реда на чл. 36 от ЗК, не е самостоятелен правен субект, с когото член-кооператорите могат да встъпят в правоотношения по повод внесените допълнителни вноски или в каквито и да било други по вид правоотношения. Законът не признава правосубектност на ВСК, различна от тази на кооперацията, към която тя е създадена (в този смисъл вж. решение № 6142 от 28.08.2017 г. на СГС по гр. д. № 1085/2014 г.). Според Правилник за устройство и дейност на ВСК при Кооперация „ЯПК“ – всички членове на кооперацията са членове на образуваната ВСК.

Съдът приема и, че решенията на ОС на кооперацията не обвързват ищите в качеството им на наследници на член-кооператор. Следва да се има предвид, че в ЗК не е предвидено встъпване на наследниците в членственото правоотношение на починалия кооператор, тъй като членството не се наследява. Последиците от прекратяване на членството поради смърт регламентирани в ЗК се изразяват в правото на наследниците да получат дяловата вноска, дивидента и други парични вземания на наследодателя, но не и в правото като наследници да встъпят в правоотношението, което се прекратява със смъртта на член-кооператора. В конкретния случай претенциите касаят искане за връщане на претендирани суми, които са придобити по наследство, а не на такива, предоставени от самите ищци на ВСК. В посочения Правилник, както беше посочено по-горе в настоящите мотиви изрично е посочено, че при смърт на титуляра сумите от вноските и заемите се изплащат на наследниците му.

С оглед на всичко изложено, съдът приема, че в настоящия случай всеки от наследниците има право да получи съответна на наследствения му дял дяловата вноска, дивидент и други парични вземания на наследодателя си. Именно поради това всяка от страните по делото като наследник по закон на Р. П. си има право да получи по 1/2 от притежаваната от него безсрочна вноска във ВСК при ответната кооперация.

Исковете са основателни и следва да бъдат уважени в пълните си предявени размери. Сумите следва да бъдат присъдени в едно със законната лихва от датата на ИМ.

По разноските:

На осн. чл. 78, ал. 1 от ГПК ищите имат право на разноски за настоящата инстанция в размер на по 1010 лв. – заплатен адвокатски хонорара от всеки от тях, 233 лв. – заплатена държавна такса от всеки от тях.

Същевременно в процеса своевременно е ангажирано искане за присъждане на разноски във връзка с допуснатото обезпечение на иска по реда на чл. 390 от ГПК. В

полза на ищите следва да бъдат присъдени и разносните сторени във връзка с обезпечението на исковите пред ЯРС по гр. дело № ***/2023 год. в размер на 40 лв.-заплатена държавна такса. В по-новата практика на ВКС – Определение № 50411/28.11.2022 год. по гр.д.№ 2893/2020 год. на ВКС се приема, че обезпечителният процес има две фази - по допускане на обезпечението на иска и по налагане на допуснатата обезпечителна мярка. Независимо, че те се развиват пред различни органи, направените от страните в обезпечителното производство разноси се присъждат с окончателното съдебно решение по съществото на спора и с оглед крайния му изход. Обезпечителното производство няма характер на изпълнително производство, тъй като липсва изпълнителен титул в полза на ищеца, въз основа на който разносните да бъдат събрани от съдебния изпълнител по делото образувано по обезпечителна заповед (чл. 400, ал. 1 ГПК). Преценката за дължимостта им е на иския съд. Съгласно чл.79 ГПК разноси по изпълнението могат да се съберат от СИ директно (без изпълнителен лист) само в рамките на изпълнително производство по представено изпълнително основание (Част пета от ГПК, чл. 404 и сл. ГПК), но образуваното по реда на чл. 400, ал. 1 ГПК производство пред СИ за налагане на обезпечителна мярка не е изпълнително, а е част от обезпечителния процес.

Поради това, разносните по обезпечението включват и разносните по налагането му, която фаза на обезпечителния процес в хипотезата на чл.400 ал. 1 ГПК приключва с извършване от СИ на действията за привеждане в изпълнение на издадената обезпечителна заповед за допуснатите обезпечителни мерки. С това се изчерпва и предметът на образуваното пред СИ изпълнително дело, като въпросът за дължимостта на направените от страната разноси се разрешава в иския процес.

За да се приеме, че разносните са направени в обезпечителното производство, ищецът следва своевременно в съответната инстанция да представи надлежни доказателства, че е сторил такива разходи. В процесния случай такива доказателства са представени, а именно установява се от Удостоверение от 22.03.2024 год. на ЧСИ И. Х., че по образуваното ИД във връзка с налагане на допуснатото обезпечение по горепосоченото гражданско дело са сторени разноси в размер на 734, 80 лв., които следва да бъдат възложени в тежест на ответника.

Водим от гореизложеното, Я Р С

РЕШИ:

ОСЪЖДА Кооперация „ЯПК“, ЕИК ***** да заплати на Г. А. К., ЕГН ***** сумата от **7070, 76 лв.** – представляваща ½ от размера на безсрочни вноски , депозирани във ВСК от наследодателя Р. К. П., поч. на ***.2023 год., в едно със законната лихва върху сумата, считано от 04.01.2024 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА Кооперация „ЯПК“, ЕИК ***** да заплати на К. А. К., ЕГН ***** сумата от **7070, 76 лв.** – представляваща ½ от размера на безсрочни вноски , депозирани във ВСК от наследодателя Р. К. П., поч. на ***.2023 год., в едно със законната лихва върху сумата, считано от 04.01.2024 г. до окончателното ѝ изплащане.

ОСЪЖДА Кооперация „ЯПК“, ЕИК ***** да заплати на Г. А. К., ЕГН ***** сумата от **1293 лв.** - разноси пред настоящата инстанция, сумата от **20 лв.** – разноси по обезпечаване на иска, сторени в производството по гражданско дело № ***/2023 год. на ЯРС и сумата от **387, 40 лв.** – такси и разноси по ИД №****/2023 год. на ЧСИ И. Х..

ОСЪЖДА Кооперация „ЯПК“, ЕИК ***** да заплати на К. А. К., ЕГН ***** сумата от **1293 лв.** - разноси пред настоящата инстанция, сумата от **20 лв.** – разноси по обезпечаване на иска, сторени в производството по гражданско дело № ***/2023 год. на ЯРС и сумата от **387, 40 лв.** – такси и разноси по ИД №****/2023 год. на ЧСИ И. Х..

Решението подлежи на въззивно обжалване пред ЯОС в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Ямбол: _____